

รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รหัสวิชา ว14101

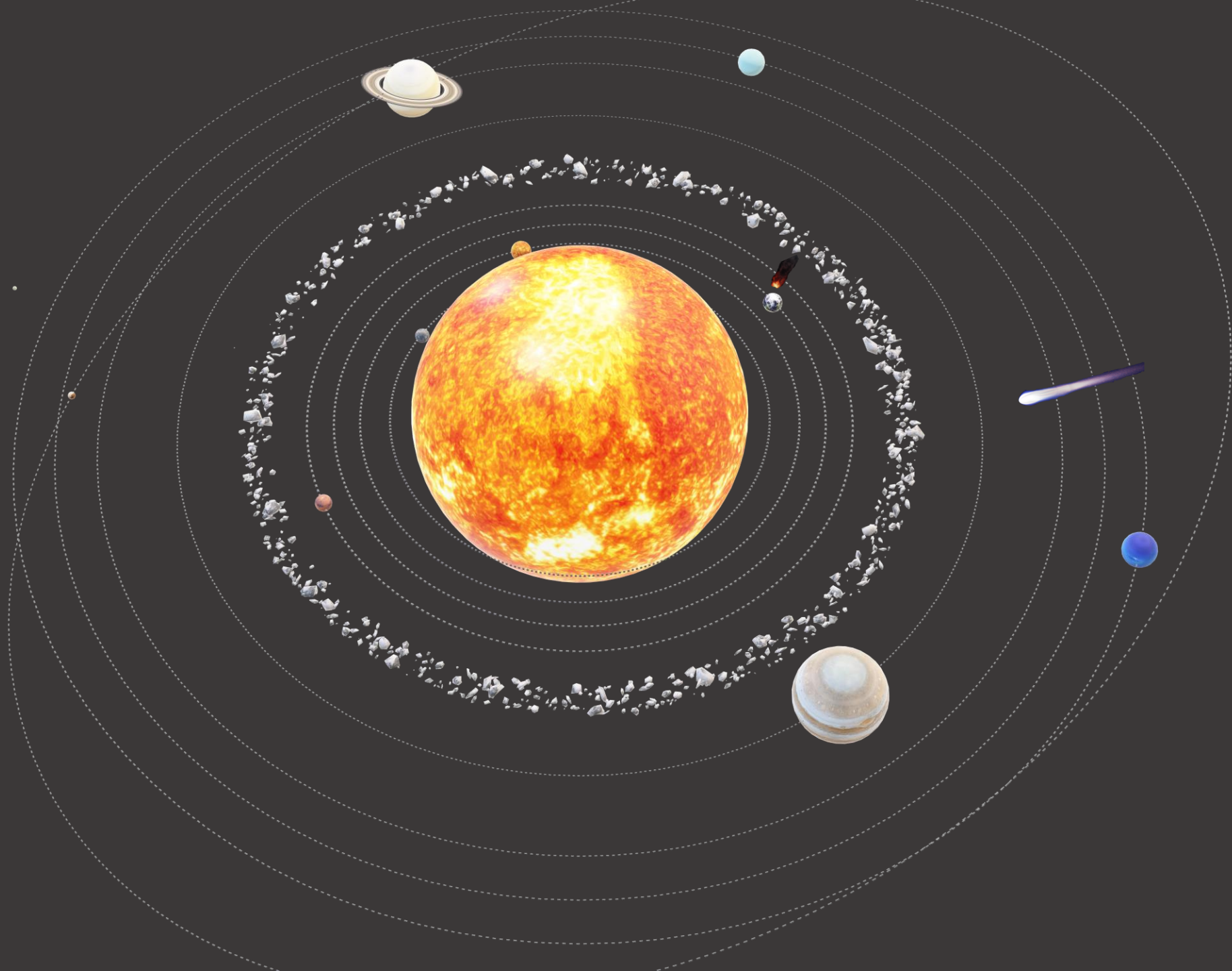
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

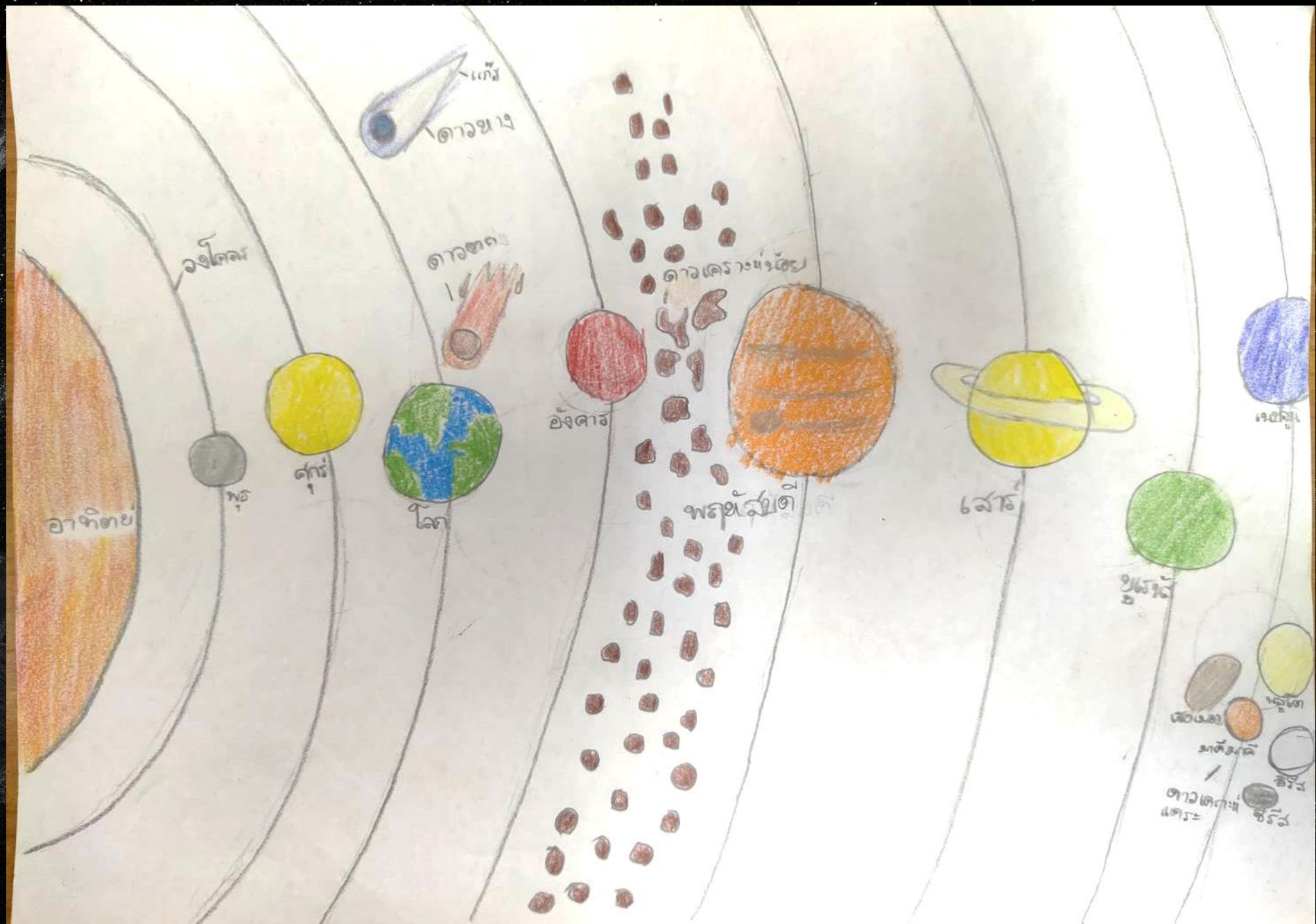
เรื่อง...ระบบสุริยะ (4)

ผู้สอน

1. ครูธัญลักษณ์ ศิริแข็ง
2. ครูสุดาร์ตน์ ศรีแก้ว

รูปวาดระบบสุริยะของนักเรียน
เป็นแบบจำลองหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ

เป็นแบบจำลอง เพราะเป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้นมา
เพื่อแสดงองค์ประกอบและลักษณะของดาว
ในระบบสุริยะ

แบบจำลองคืออะไร ยกตัวอย่างแบบจำลอง ที่นักเรียนรู้จัก

คำตอบ

แบบจำลอง คือ สิ่งที่ทำขึ้นมาเลียนแบบสิ่งต่าง ๆ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาหรือสนใจ เช่น แบบจำลองดาวบนท้องฟ้า แบบจำลองวัฏจักรชีวิตของพืชและสัตว์ แบบจำลองการเกิดลม

รูปวาดระบบสุริยะของนักเรียน เหมือนหรือแตกต่างจากของจริงอย่างไร

คำตอบ

นักเรียนตอบตามความคิดของตนเอง เช่น เหมือนกัน คือ
มีองค์ประกอบต่าง ๆ เหมือนระบบสุริยะจริง สิ่งที่แตกต่างกัน
คือ ขนาดและระยะทางจากดวงอาทิตย์ไปยังดาวเคราะห์ต่าง ๆ
ไม่เท่ากับของจริง

หากนักเรียนต้องการสร้าง
แบบจำลองระบบสุริยะ
ที่เหมือนจริงมากที่สุด
จะมีวิธีการอย่างไร

กิจกรรมที่ 1 ระบบสุริยะมีลักษณะอย่างไร

จุดประสงค์

สร้างแบบจำลองและอธิบายองค์ประกอบ
และลักษณะของระบบสุริยะ

กิจกรรมที่ 1 ระบบสุริยะมีลักษณะอย่างไร

วัสดุ-อุปกรณ์

1. ใบงาน 01 ระบบสุริยะของเรา

หน้า 138 – 139

2. ดินสอสี

กิจกรรมที่ 1 ระบบสุริยะมีลักษณะอย่างไร

วิธีทำกิจกรรม

5. ออกแบบแบบจำลองระบบสุริยะเพื่ออธิบายองค์ประกอบและลักษณะของระบบสุริยะ โดยใช้ข้อมูลที่บ้านทักไว้และข้อมูลจากใบความรู้ บันทึกแบบร่างแบบจำลองที่ออกแบบไว้ พร้อมระบุวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ในการสร้างแบบจำลอง

ผลการอภิปรายและวิเคราะห์ข้อมูล

ดาว	สี	ลักษณะ ของพื้นผิว ของดาว	คาบการโคจร ของดาว เคราะห์รอบ ดวงอาทิตย์	จำนวน ดวงจันทร์บริวาร (ดวง)	ขนาดเส้นผ่าน ศูนย์กลางของ ดาว (กิโลเมตร)	ระยะทางจาก ดวงอาทิตย์ไป ยังดาวเคราะห์ แต่ละดวง (ล้านกิโลเมตร)	ขนาดเส้นผ่าน ศูนย์กลางของดาว เคราะห์แต่ละดวงใน แบบจำลอง (เซนติเมตร)	ระยะทางจากดวง อาทิตย์ไปยัง ดาวเคราะห์แต่ละ ดวงในแบบจำลอง (มิลลิเมตร)
ดวงอาทิตย์	แดง	-	-	-	1,392,000	-	109	-
ดาวพุธ	เทา	หิน	88 วัน	-	4,878	60	0.4	5,000
ดาวศุกร์	เหลือง	หิน	225 วัน	-	12,104	110	1	9,000
โลก	น้ำเงิน	หิน	1 ปี	1	12,742	150	1	10,000
ดาวอังคาร	แดง	หิน	687 วัน	2	6,795	230	0.5	20,000
ดาวพฤหัสบดี	ส้ม	แก๊ส	12 ปี	ไม่น้อยกว่า 63 ดวง	142,985	780	11	60,000
ดาวเสาร์	เหลือง	แก๊ส	30 ปี	ไม่น้อยกว่า 30 ดวง	120,537	1,430	10	100,000
ดาวยูเรนัส	เขียว	แก๊ส	84 ปี	ไม่น้อยกว่า 27 ดวง	51,119	3,000	4	200,000
ดาวเนปจูน	น้ำเงิน	แก๊ส	165 ปี	ไม่น้อยกว่า 8 ดวง	50,538	4,500	4	350,000

ผลการอภิปรายและวิเคราะห์ข้อมูล

ดาว	ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของดาว (กิโลเมตร)	ระยะทางจากดวงอาทิตย์ไปยังดาวเคราะห์แต่ละดวง (ล้านกิโลเมตร)	ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของดาวเคราะห์แต่ละดวงในแบบจำลอง (เซนติเมตร)	ระยะทางจากดวงอาทิตย์ไปยังดาวเคราะห์แต่ละดวงในแบบจำลอง (มิลลิเมตร)
ดวงอาทิตย์	1,392,000	-	109	-
ดาวพุธ	4,878	60	0.4	5,000
ดาวศุกร์	12,104	110	1	9,000
โลก	12,742	150	1	10,000
ดาวอังคาร	6,795	230	0.5	20,000
ดาวพฤหัสบดี	142,985	780	11	60,000
ดาวเสาร์	120,537	1,430	10	100,000
ดาวยูเรนัส	51,119	3,000	4	200,000
ดาวเนปจูน	50,538	4,500	4	350,000

ผลการอภิปรายและวิเคราะห์ข้อมูล

ดาว	ระยะทางจากดวงอาทิตย์ไปยังดาวเคราะห์ แต่ละดวง (ล้านกิโลเมตร)	ระยะทางจากดวงอาทิตย์ไปยัง ดาวเคราะห์แต่ละดวงในแบบจำลอง (เซนติเมตร)
ดวงอาทิตย์	-	-
ดาวพุธ	60	6
ดาวศุกร์	110	11
โลก	150	15
ดาวอังคาร	230	23
ดาวพฤหัสบดี	780	78
ดาวเสาร์	1,430	143
ดาวยูเรนัส	3,000	300
ดาวเนปจูน	4,500	450

ใช้มาตราส่วน

1 เซนติเมตร : 10 ล้านกิโลเมตร

ผลการคำนวณ

ดาว	ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของดาวเคราะห์แต่ละดวงใน แบบจำลอง (เซนติเมตร)	ระยะทางจากดวงอาทิตย์ไปยัง ดาวเคราะห์แต่ละดวงในแบบจำลอง (เซนติเมตร)
ดวงอาทิตย์	109	-
ดาวพุธ	0.4	6
ดาวศุกร์	1	11
โลก	1	15
ดาวอังคาร	0.5	23
ดาวพฤหัสบดี	11	78
ดาวเสาร์	10	143
ดาวยูเรนัส	4	300
ดาวเนปจูน	4	450

ใช้มาตราส่วน

1 เซนติเมตร : 12,742 กิโลเมตร

ใช้มาตราส่วน

1 เซนติเมตร : 10 ล้านกิโลเมตร

ใบงาน 01

เรื่อง ระบบสุริยะของเรา

หน้า 138 - 139

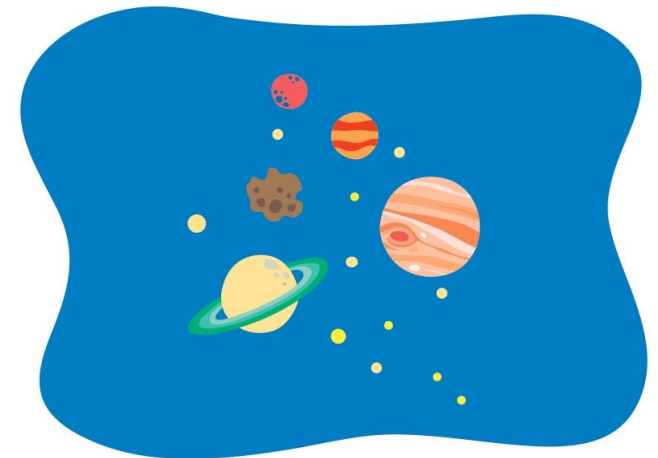
ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ป. ๖.๒ / ผ. ๒ - ๐๑

สร้างแบบจำลองโดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ดังนี้

๑. วัสดุที่ใช้ _____ แทน _____
๒. วัสดุที่ใช้ _____ แทน _____
๓. วัสดุที่ใช้ _____ แทน _____
๔. วัสดุที่ใช้ _____ แทน _____
๕. วัสดุที่ใช้ _____ แทน _____

กิจกรรมที่ 1 ระบบสุริยะมีลักษณะอย่างไร

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

1. คุณครูแจกใบงาน ระบบสุริยะของเรา หน้า 138 – 139
2. ให้คำแนะนำนักเรียนในการออกแบบแบบจำลองและการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

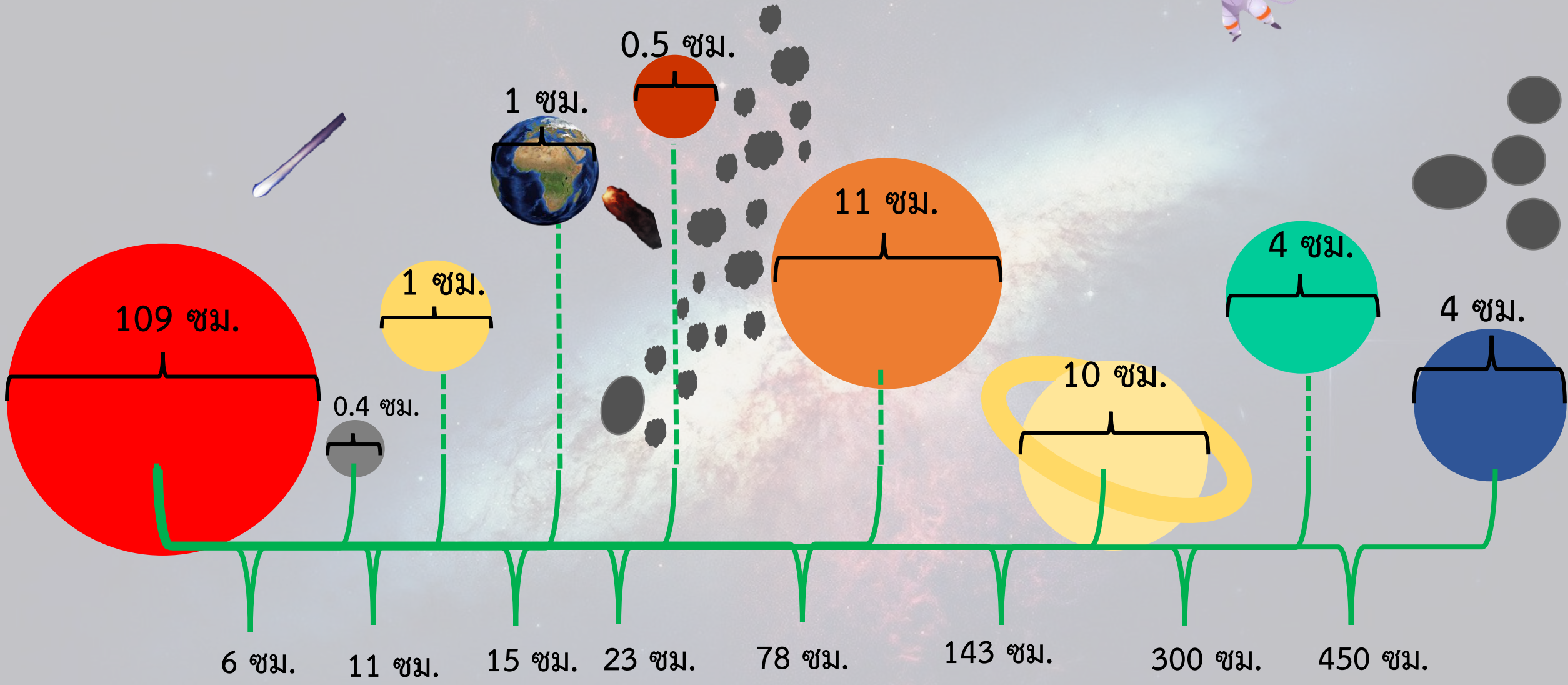
1. ออกแบบแบบจำลองโดยการวาดแบบร่างลงในใบงานหน้า 138
2. ระบุวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในแบบจำลองลงในใบงานหน้า 139

ตัวอย่างการออกแบบ
แบบจำลองระบบสุริยะ

แบบร่างแบบจำลองระบบสุริยะ

สร้างแบบจำลองโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ ดังนี้

วัสดุที่ใช้	แทน
ลูกโป่งสีแดง	ดวงอาทิตย์
ดินน้ำมันสีต่าง ๆ	ดาวพุธ ดาวศุกร์ โลก ดาวอังคาร ดาวพฤหัสบดี ดาวเสาร์ ดาวยูเรนัส ดาวเนปจูน
กระดาษสีม่วงและสีน้ำเงิน	ดาวหาง
ดินน้ำมัน	ดาวเคราะห์น้อย
ดินน้ำมัน	ดาวเคราะห์แคระ
กระดาษสีส้ม สีเหลือง และสีดำ	ดาวตก

อภิปรายผล การทำกิจกรรม

การออกแบบแบบจำลองระบบสุริยะของนักเรียน มีสิ่งใดที่เหมือนจริงบ้าง

คำตอบ สีของดาวแต่ละดวง อัตราส่วนขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง
ของดาว และระยะห่างจากดวงอาทิตย์ไปยังดาวเคราะห์
แต่ละดวงในแบบจำลองถูกย่อให้มีอัตราส่วน
ด้านขนาดและระยะทางตามของจริง

นักเรียนใช้วัสดุใดบ้างในการสร้างแบบจำลอง ใช้แทนสิ่งใด
และเพราะเหตุใดจึงเลือกใช้วัสดุนั้น

คำตอบ นักเรียนตอบตามผลการออกแบบของตนเอง
เช่น ใช้ดินน้ำมันแทนดาวเคราะห์
ใช้ลูกโป่งแทนดวงอาทิตย์
ใช้ดินน้ำมันแทนดาวเคราะห์น้อย

ดาวแต่ละดวงที่นักเรียนจะต้องสร้างขึ้นมามีขนาดเท่ากันหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ

ดาวแต่ละดวงจะต้องสร้างขึ้นมาให้มีขนาดที่แตกต่างกันตามการบันทึกผลในตาราง

นอกจากดวงอาทิตย์และดาวเคราะห์ต่าง ๆ แบบจำลองของ
นักเรียนมีองค์ประกอบอย่างอื่นอีกหรือไม่ อะไรบ้าง

คำตอบ

นักเรียนตอบตามผลการออกแบบของตนเอง
เช่น ดาวเคราะห์น้อย ดาวหาง
ดาวเคราะห์แคระ อุกกาบาต

สรุป ผลการทำกิจกรรม

นักเรียนสรุป

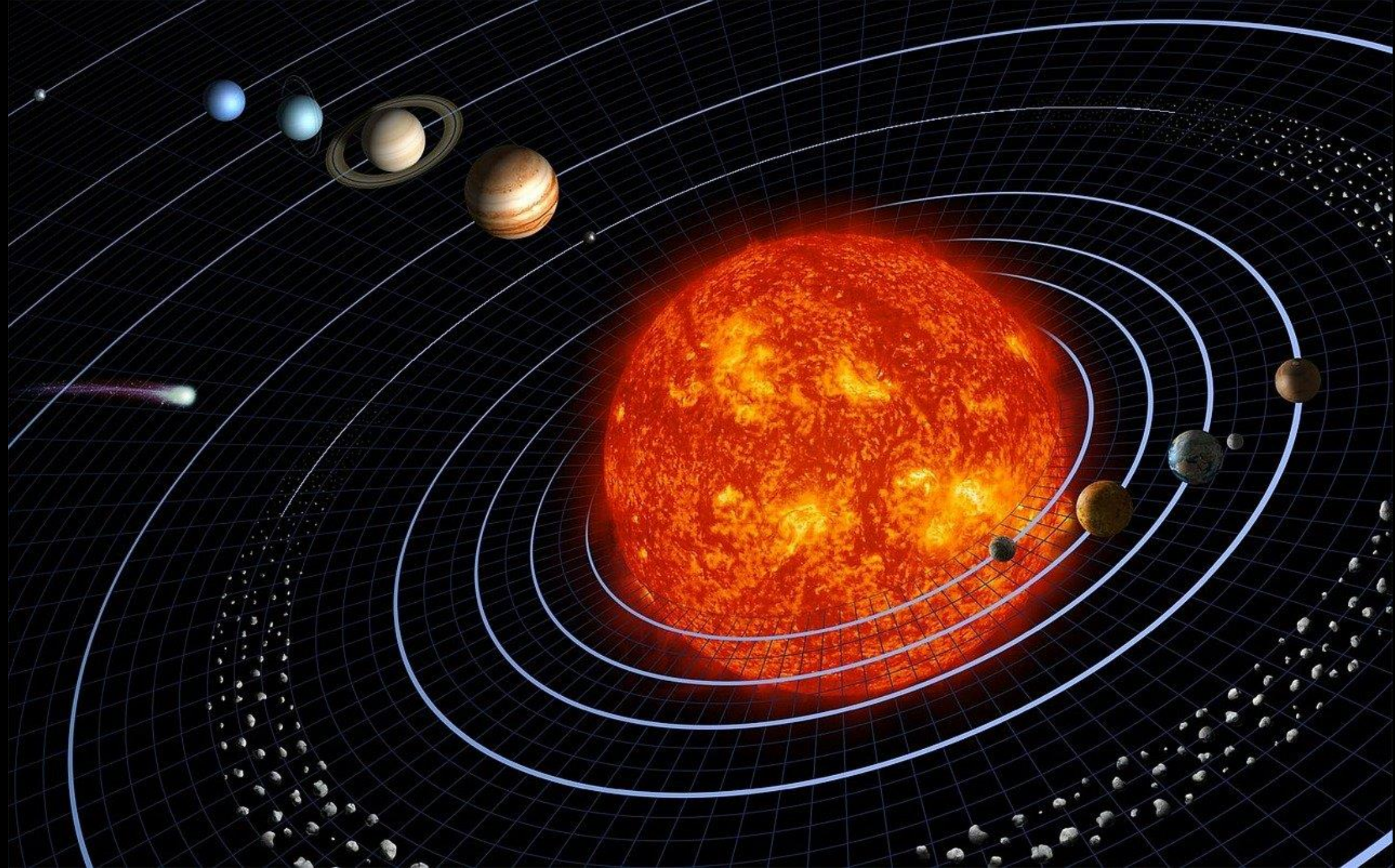
ผลการทำกิจกรรมด้วยตนเอง

สรุปผลการทำกิจกรรม

ระบบสุริยะเป็นระบบที่มีดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลาง
ประกอบด้วยดาวเคราะห์แปดดวงและดวงจันทร์บริวารของ
ดาวเคราะห์ โดยดาวเคราะห์แต่ละดวงมีลักษณะแตกต่างกัน
นอกจากดวงอาทิตย์และดาวเคราะห์ต่าง ๆ แล้ว ระบบ
สุริยะยังประกอบไปด้วยวัตถุท้องฟ้า คือ ดาวเคราะห์น้อย
ดาวหาง ดาวเคราะห์แคระ และอุกกาบาต

บทเรียนครั้งถัดไป

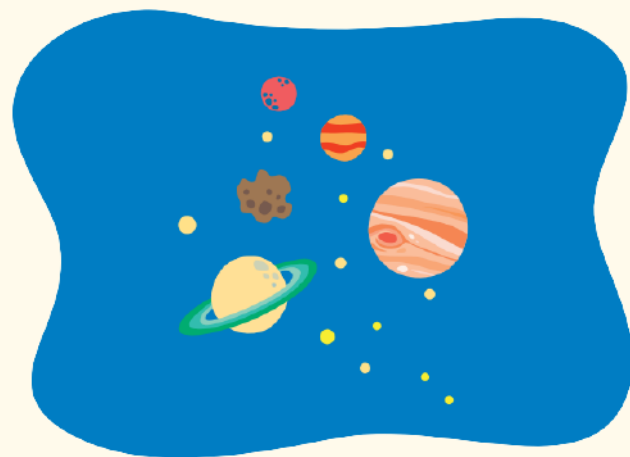
ระบบสุริยะ (5)

สิ่งที่ต้องเตรียม

1. วัสดุอุปกรณ์ตามที่นักเรียนได้ออกแบบไว้
เช่น กระดาษแข็ง กระดาษสี ดินน้ำมัน
ลูกโป่ง เทปขาว กาว
2. ตลับเมตรแบบที่มีความยาว 5 เมตรขึ้นไป
3. คำถามหลังจากทำกิจกรรม

หน้า 140 - 142

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th